

Pustovník

VLADO ŠTEFANIČ

SLZY RYTIERA

pustovník

✧ KNIHA ŠTVRTÁ ✧

pustovník

VLADO ŠTEFANIČ

SLZY RYTIERA

**Pustovník:
Slzy rytiera**

© 2022 Vlado Štefanič

Slovenské vydanie:

© 2022 KUMRAN, s. r. o.
Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukováaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo
mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Jazyková redaktorka a korektúra:

Zuzana Guričanová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Návrh obálky a ilustrácie:

Peter Ličko

Grafická úprava:

Ludmila Králiková

Tlač:

Alfaprint, s. r. o.

Prvé vydanie:

ISBN 978-80-89993-56-7

Venujem
pôvodcovi všetkých príbehov

S

ZÁPADNĚ MORIA

ČIERNÁ VODA

MODRÉ MESTO

POKOJNÉ VODY

ORICA

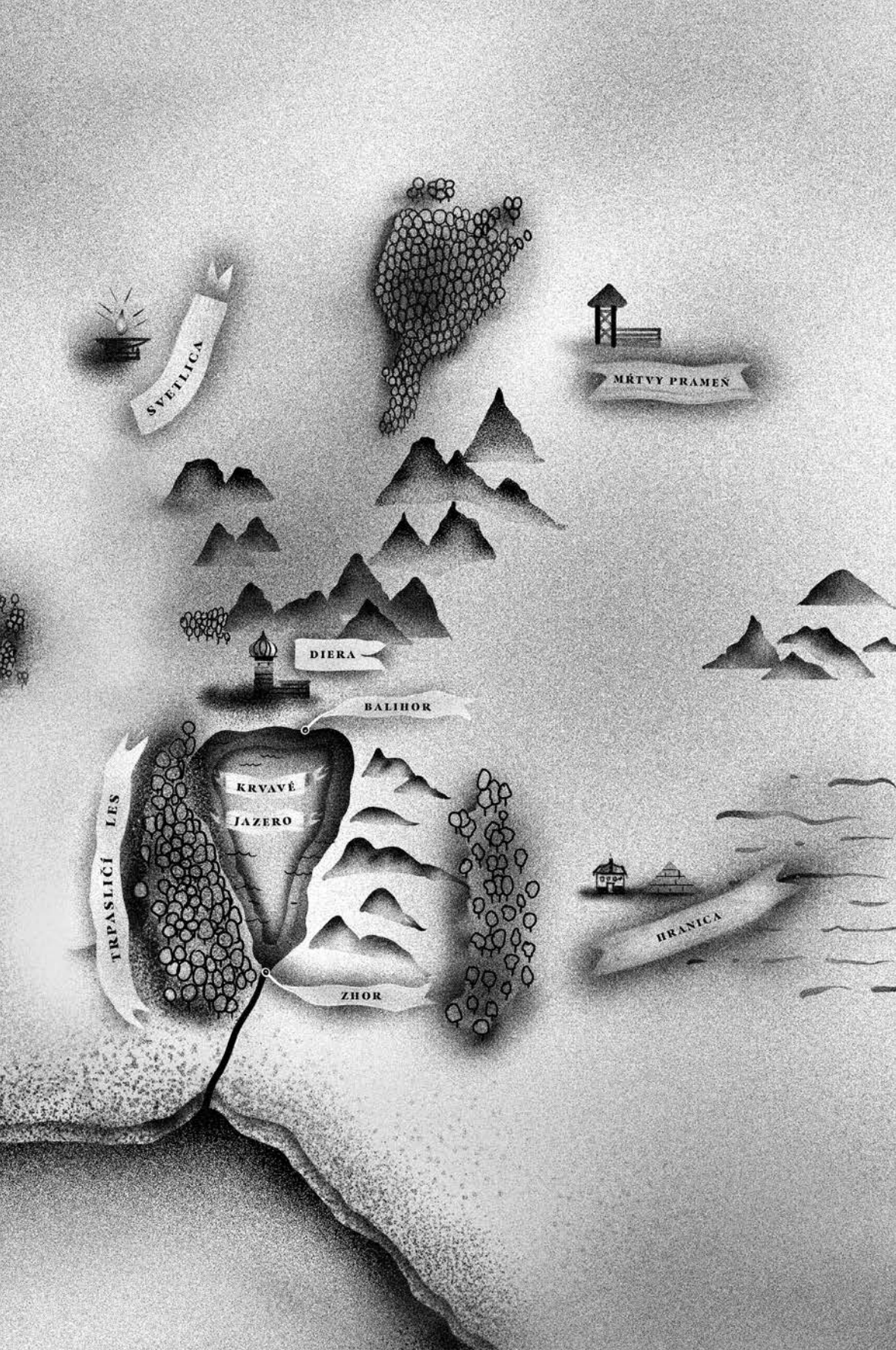
DIABLOVA DOLINA

SLEČNĚ MESTO

PLYTKÁ
SKALA

ZUBY SMRTI

JUZNĚ MORIA

SVETLICA

MŔTVY PRAMEN

DIERA

BALIHOR

KRVAVÉ
JAZERO

TRPASLIČÍ LES

ZHOR

HRANICA

MŔTVY PRAMEŇ

*Rozprávanie o Jurajovi
patrí do histórie mesta Mŕtvy prameň
a stalo sa ešte pred udalosťami,
ktoré sú opísané vo štvrtej knihe o Pustovníkovi.*

I.

VJASKYNI

II.

ZRADA

III.

RYTIER

Mrtvy prameně

PROLÓG

Svet visí nad priepasťou, ktorú nevidno očami, iba srdcom. Bol jediný, kto sa odvážil povedať túto pravdu nahlas. Neverili mu. Nazvali ho klamárom a vyhnali z mesta.

Svet sa zmenil. Ľudia sú ako stroje, hoci v nich nie je jediná oceľová súčiastka a ani kvapka oleja, ktorá by premazávala zahriaté a zhrdzavené údy. Len aby fungovali ako kukučkové hodinky na stene v kráľovskej sieni.

Srdcia ľudí zomreli a ich túžby pochovali vedno s nimi do hlbkej jamy, ktorú zavalili kamením namiesto slz. Mali im spievať piesne. Oslavovať ich. Zasypať ich modlitbami a kvetmi. No oni ich nechali tak. Srdcia skameneli. Svetlá vyhasli. Život zmĺkol. A i keď sa blížil koniec, on veril, že svet ľudí pretrvá aj naďalej.

Volali ho Juraj. Narodil sa v dvadsiatom siedmom roku proroka a bol jediným synom kráľa, ktorý panoval nad mestom, čo pred stáročiami postavili na vyschnutom prameni rieky.

Jeho otec bol múdry a poctivý pán. Ľudia ho milovali tak, ako môžu synovia a dcéry milovať vlastného otca. Bdel nad pokladmi mesta ako čestný správca, ktorý nikdy nič nechcel pre seba.

„Kráľ má mesto chrániť a nie vládnuť v ňom, ako keby ľudia boli dobytok na reťazi!“ pripomínal mešťanom a oni vedeli, že tie slová vychádzajú z jeho srdca a nie z kníh v kráľovskej knižnici. Zo svojho rozdával viac ako z cudzieho a v meste by sa nenašiel nik, koho by aspoň raz nevytiahol z biedy dobrým slovom či plným mešcom.

Prorok prišiel do mesta dávno pred tým, než sa Juraj narodil. Vstúpil doň ako tulák, s kapsou na pleci a palicou v ruke. Spočiatku hľadal iba nocľah na zopár dní, nakoniec ostal až do smrti. Dodnes

o ňom hovoria, že priniesol mestu múdrosť a mešťanom odpovede na otázky zvedavého srdca a slová múdrosti na starosti zádumčivej mysle.

Prorok, muž v stredných rokoch s hustým čiernosivým strniskom, mešťanov najskôr iba pozoroval. Potichučky sa k nim približoval, akoby bol ostýchavý alebo nemý. Keď sa ho pýtali, odkiaľ prišiel a čo tu bude robiť, neodpovedal, len sa ustarostene usmial. A predsa z jeho očí šlahala múdrosť, akej sa nedá naučiť z kníh. Boli také hlboké, že by sa v nich ľahko stratili obavy a strasti celého mesta. A ono sa to napokon aj stalo.

Po niekoľkých mlčanlivých dňoch začal okoloidúcim mešťanom, ktorých prvé dni iba pozoroval, radiť, čo by mali robiť, aby sa im žilo ľahšie. Jeho reč však nebola nadradená, ale žičlivá. Opatrne im vysvetľoval, ako majú žiť. Ako majú pestovať zeleninu či vyrábať kolesá a iné náčinie potrebné na opravu domov alebo na pílenie dreva. Zdalo sa, že všetkému rozumie a na všetko má odpoveď. Ľudia zrazu vraveli, že všetko, ale naozaj všetko, čo vychádza z jeho úst, je osožné pre všetkých mešťanov, nielen vyvolených alebo majetnejších.

Chýr o vzácnom hosťovi, ktorého ľudia čoskoro nazvali prorokom, sa doniesol až k panovníkovi. Osobne ho navštívil na námestí, odkiaľ cudzinec pozoroval mešťanov, a v jeho spoločnosti prešiel každú uličku v meste, aby sa na vlastné oči presvedčil, že nik z jeho ľudí netrpiť núdzu.

Prorok a kráľ sa rýchlo spriatelili. A pán, Jurajov otec, ho napokon pred všetkými vyhlásil za svojho radcu. Urobil tak v dobrej vôli a s nádejou, že sa v meste, počúvajúc rady vzácneho proroka, bude všetkým žiť lepšie.

Cudzinec, ktorého všetci milovali a počúvali, staby hovoril v mene pradávnych bohov, žil v meste dlhé roky pokojným životom. Nenašiel by sa jeden jediný hlas, ktorý by o ňom povedal hanlivé slovo. Pán si ho držal pri svojom boku a ľudia mu prejavovali úctu, ako keby bol vládcom mesta on.

Dni, mesiace a roky ubiehali. A prorok napokon zostarol. Blížil sa jeho koniec a vtedy, uvedomujúc si, že život nie je večný, poprosil pána mesta, aby zvolal všetkých ľudí na námestie. Chcel sa rozlúčiť. Chcel dať mešťanom poslednú radu. Tak si to aspoň všetci mysleli.

Prišli všetci. Nik by si nenechal ujsť posledné rečnenie milovaného proroka.

„Určite na to do smrti nezabudneme!“ hovorili.

V ten podvečer sa na námestí tlačilo celé mesto. Prorok stál pokojne a vyrovnané na vyvýšenom pódiu, aby na neho všetci videli. Šedivú hlavu mu zdobil veľký slamený klobúk, z ktorého mu na stranu trčalo červené pero. Tieň z neho mu pretínal tvár napoly. Obnosený bordový plášť, utkaný v jeden celok odvrchu až po päty, zakrýval jeho vyschnuté starecké telo. Všetci ticho čakali, kým on si ich z výšky prezeral.

„Nikdy som vám nepovedal, kto vlastne som!“ predniesol hlbokým hlasom vážne i vznešene ako dobyvateľ, keď sa prihovorieľ zajatcom. „Som vrah!“

Dvihol hlavu a očami preletel po námestí.

Mešťania zatajili dych. A hoci povedal, čo nečakali, nik sa ani nepohol, ani nevykríkol. Možno mu nerozumeli alebo si iba mysleli, že hovorí v hádankách či prirovnaniach.

„Zabil som svojho syna!“ pokračoval mohutným hlasom. „Bol som búrlivák a pijan. Nemal som nad sebou žiadnu kontrolu tak, ako ma poznáte dnes. Nebola vo mne ani múdrosť, ani pokoj. Zabil som ho...“

Starec sa na chvíľu odmlčal. Dvihol ruku a pomaly si utrel najskôr jedno a hneď aj druhé zasľzené viečko.

Námestie vyčkávalo. Väčšina mešťanov stále neverila, že by to bol urobil. Prorok zvykol hovoriť v podobenstvách a starých príbehoch, najskôr tak robí aj teraz. Našli sa však i takí, ktorí jeho slovám verili, a predsa by ho nikdy nesúdili.

„Toto je náš prorok!“ vravela si žena, na ktorú sa tlačili tri malé deti.

„Toto je náš milovaný prorok!“ myslel si ne jeden gazda.

Mešťania by mu za všetko, čo mestu dosiaľ dal, odpustili čokoľvek.

„Keď som ho zabil, utiekol som a túlal som sa po krajine, kým som po dlhých rokoch prišiel medzi vás,“ pokračoval starec. „Samota a bezsenné noci ma zbavili môjho prekliatia a priniesli mi pokoj a zmierenie. No až medzi vami, teraz, môžem napraviť svoje zlyhanie a zbaviť sa svojho prekliatia!“

Ludia ho vždy počúvali s bázňou. Muža, ktorý sa v ich meste stal bôžikom. Všetko by mu odpustili. Všetko prepáčili.

On však neprišiel na námestie žiadať o odpustenie!

Prorok vytiahol spoza pláštá malú trblietavú dýku a jedným prudkým šmahom si rozpáral vzácny odev na hrudi. Biela koža v bordovej diere jeho šiat zasvietila ako mesiac na tmavej oblohe.

Starec odhodil ostrý nástroj a námestie sa rozozvučalo prenikavým smiechom ocele. Zodvihol hrdo hlavu a nedočkavým pohľadom sa zadíval na mešťanov. Oči a tvár mu horeli ohňom, ako keď vzplanie les. Oboma rukami sa zahryzol do odevu, aby tak zväčšil dieru na holých prsiach. Natiahol pravú ruku, odhrnul si plášť z predlaktia a prudkým pohybom ju strčil dovnútra odhalenej hrude.

Prsty mu vošli do kože a svalov ľahko ako do masla. Vytrhol si spoza rebier srdce, akoby to bola tá najjednoduchšia vec na svete, a vyzdvihol ho nebojácne nad hlavu.

„Priniesol som vám dar zo všetkých najväčších!“ kričal prorok ako pomätený, kým z hrude mu tiekol krvavý vodopád. „Pokoj medzi otcom a synom, matkou a dcérou...“

Ludia na námestí skameneli od strachu. Niektorí cúvli, lenže dav bol všade, nebolo kam ujsť. Matky zakrývali deťom oči a samy klopili zrak.

Prorok sa držal na nohách, hoci mal už dávno padnúť na zem.

Ludia dodnes hovoria, že to bolo desivé a zázračné zároveň. Prorok žil, aj keď mal vlastné srdce na dlani.

V tej chvíli sa k nemu neodvážil priblížiť ani pán mesta. Nikomu ani nenapadlo pomôcť mu alebo ho zastaviť. To on vždy pomáhal im, nikdy nie oni jemu. Počúvali ho, ani čo by bol padol z neba posol, ktorého treba vypočuť až do konca.

„Štyri zázračné kamene, štyri roky, štyri príbehy,“ hovoril prorok z posledných síl, „aby si oddnes každé dieťa medzi pätnástym a osemnástym rokom života stvorilo rodičov, s ktorými dokáže nažívať už len v mieri a pokoji...“

A potom im prorok chrapľavým hlasom náhlivo vysvetľoval, čo to znamená.

„Je prekliatím pre celé mesto, ak rodičov s deťmi nespája láska a porozumenie!“ kričal na plné hrdlo, kým v natiahnutej dlani mu búšilo srdce.

Prorok vysvetľoval, že každé dieťa v každom roku od svojich pätnástych narodenín, až kým nepríde do dospelosti, uchová

do zázračných kameňov jednu dobrú skúsenosť s rodičmi, aby si tak samo mohlo vychovať svojich rodičov, len aby sa viac neopakovalo to, čo sa stalo jemu.

„Štyri roky a z nich štyri skúsenosti, ktoré si dieťa vyberie samo!“ Hlas mal pevný, akoby ani nebol zranený. „Po naplnení štyroch kameňov v deň, keď sa dieťa stáva dospelým, sa kamene rozplynú ako prach, keď ho sfúkne vietor a zmyje dážď, a rodičia sa až do smrti budú správať už iba podľa toho, ako si vybrali ich deti. Už nikdy žiadne sváry. Žiadne opúšťanie rodiny. Žiadne hádky a podvody. Žiadne vraždy. Harmónia a pokoj...“

Rodinu podľa schém, ktoré si určujú deti – toto vymyslel!

Keď prorok dohovoril, ostré slnečné lúče sa ho dotkli na vztýčenej dlani a bordové srdce sa premenilo na obrovský diamant.

Naposledy sa ešte otočil k ľuďom, vykrikoval, akoby až teraz pocítil plnú bolesť otvorenej hrude, a hneď nato skamenel. Diamantové srdce sklzlo z jeho dlane, rýchlo padalo k zemi, až kým sa s rachtotom, ako keby sa zrútila celá hora, nerozbilo na drobnulinký prach. Srdce bolo preč rovnako ako prorok, z ktorého ostala akurát nehybná kamenná socha.

Pán mesta potom urobil všetko tak, ako prikázal prorok.

Odvtedy si každé dieťa pestuje rodičov, s ktorými by dokázalo žiť, aj keď oni už budú starcami. Rodičia sa potom celý svoj život budú správať už iba tak, ako si zvolilo dieťa. Ono potom nemá právo sťažovať sa na otca či mamu, keďže tí sa správajú výhradne tak, ako si vybralo.

A od tých dní sa už nikdy nestalo, aby bola v meste nejaká rozvrátená rodina, nepokoj, hádky spoza zatvorených okien alebo sváry, ktoré by sa už nedali urovnať. Ani vraždy. Ani rozvody. Ani úteky detí od rodičov. Ba ani sťažujúci sa starčekovia či starenky, že ich deti odmietajú či nemilujú. Nič.

„Prorok mal pravdu!“

„Priniesol pokoj a zmier!“

Takto o ňom hovorili ľudia.

Lenže Juraj, kráľov syn, dospel skôr, než by do štvrtého kameňa zapísal poslednú a určujúcu spomienku na svojich rodičov.

„Priniesol neslobodu! Otroctvo!“ Takto totiž o prorokovi hovoril kráľov dedič.

PRVÁ

Strieborný bohatier oblohy svietil na nebi ako maják na rozbúrenom mori. Suchý vietor z púšte zahalil predmestie kráľovského mesta do špinavej hmy. Kráľovský palác z nej vyčnieval ako ostrov na pokojnej hladine oceána. Noc bola tichá. Škovránok mlčal. Sova odpočívala. Rozčúlené psy tiež. A mesto sa chystalo na spánok.

„Zajtra mám narodeniny,“ pomyslel Juraj na to, čo ho čaká zajtra na námestí. „Posledné šťastné narodeniny!“ napadlo mu. Posledné skutočné, keďže zajtra naplní štvrtý kameň a uväzní rodičov do spomienok.

Dlhým schodiskom vystúpil až na najvyššie poschodie zámku. Zastal pred vysokými bielymi dverami do komnaty matky. Zaklopal a čakal. Keď počul, že ho volá dnu, otvoril dvere a vstúpil.

Otec sedel v kresle pred kozubom, v ktorom tancovali mohutné plamene. Mlčal a ani nepozrel jeho smerom, keď vošiel dnu. Matka sedela oproti nemu a tiež sa dívala zadumane do ohňa. Keď však otočila hlavu, len čo syna zbadala, usmiala sa.

Princ pozrel najskôr na otca, mierne sa mu uklonil a pozdravil ho úctivo ako kráľa. Otec zodvihol ruku a zavolať ho bližšie. Až vtedy Juraj pristúpil k matke a pobožkal ju najskôr na jedno, potom aj na druhé líce. Nevrela nič, ale beztak jej videl všetko na očiach. Chystal sa otvoriť ústa, ona mu však ukazovákom prikryla pery.

„Nehovor nič,“ pošepla a v očiach mala slzy.

Syn ju pobožkal do dlane. Znova otvoril ústa, aby vedela, ako mu je a že nechce...